

mange Enkeltmenneskers Vidnesbyrd, at som alt andet i Verden krævede ogsaa Sjælen Tid og Modstand for at udfolde sig. Det var vel ogsaa almindelig erkendt, at Lykke i verdslig Forstand gjorde Mennesket goldt. Sjælens rette Element var Sorgen, Smerten, Savnet. Glæden var en Levning af Dyret i os; derfor var det sagtens ogsaa, at Folk saa let i Medgangsdage forfaldt til allehaande Abenoder og Paafuglevaner, mens de i Sorgens Timer, naar de søgte ind i sig selv, ind til Personlighedens guddommelige Kilde, kunde faa et helt forklaret Udseende. Ganske vist, Kristendommen meldte sig i Verden som det glade Budskab; men skulde dette Ord tages bogstavelig, blev man stikkende i en uopløselig Modsigelse. En Tro, der meddelte Fred, Tryghed og Glæde, tilstoppede Sjælens Ernæringskilder, udslukte det aandelige Liv, helbredede Sygdommen ved at dræbe den Syge. Selve Ideen om et hinsidigt Paradis som en Fuldkommenhedens Bolig lod sig ogsaa vanskeligt forlige med vor nuværende religiøse Indsigt. Det Ord om det udelukkede Haab, som Dante havde anbragt over Nedgangen til sit Helvede, syntes med nok saa megen Føje — og i langt frygteligere Betydning — at kunne indridses over Porten til et saadant Himmerige, hvor der ikke længer var nogen Mulighed for Selvudvikling. Ja, for den indskrænkede Menneskeforstand tog det sig ud, som om det i det lange Løb maatte blive mellem de Uforløste, hos de evigt eller midlertidigt Fordømte, at man fandt de rene og lutrede Sjæle og den sande Salighed, opfattet som religiøs Erkendelse.

„Men rimeligvis har vi endnu slet ikke forstaaet Guds Mening med Evangeliet. Og i saa